

Õiguskantsleri Kantselei

Teie 01.02.2019 nr

Meie 28.02.2019 nr 14-3/190284/1901087

Lugupeetud avaldaja

Pöördusite õiguskantsleri poole seoses karistuste kustumise ning karistusregistri andmete avalikkusega.

Karistusregistrisse kantakse kõigi süütegude karistusandmed (nii väärteo- kui kriminaalasjades). [Karistusregistri seaduse](#) (KarRS) § 15 alusel on igäühel õigus saada karistusregistrist andmeid, kui seadus ei sätesta teisiti. Teise isiku kohta tehtud päring on tasuline, välistatud on masspäringute tegemine ja otsingud kindla paragrahvi alusel. Igast päringust jääb jälg ning igäühel on võimalik [e-toimiku süsteemis](#) tutvuda kuupäeva täpsusega enda kohta viimase kahe aasta jooksul tehtud päringutega.

Karistusregistri väljavõttes ei avaldata registrist kustutatud ja arhiivi kantud andmeid. Ei väljastata ka KarRS § 18 lõigetes 2 ja 3 toodud andmeid ja on piiratud õigust saada andmeid alaealise kohta. Registrist kustutatud ja arhiivi kantud andmetel on õiguslik tähendus üksnes KarRS § 5 lõikes 2 sätestatud juhtudel. Üldjuhul on viidatud loetelus tegemist menetluste läbiviimisega, mis on vajalikud mõne loa või õiguse andmiseks (nt riigisaladusele juurdepääsuloa) või inimese teenistusse võtmiseks (vanglateenistus, kaitseväeteenistus jne). Karistusandmed kustutatakse registrist ja kantakse üle arhiivi KarRS §-s 24 sätestatud tähtaegadel.

Lisaks karistusregistrile on info isiku võimaliku karistatuse kohta kättesaadav [avalikust kohtulahendite andmebaasist](#). [Avaliku teabe seaduse](#) § 28 lõike 1 punkt 29 alusel on kohtulahendid seadusest tulenevate piirangutega avalikud. Ka avalikustatud kohtulahendites asendatakse pärast isiku karistusandmete kustutamist karistusregistrist tema nimi initsiaalide või tähemärgiga (KarRS § 28). Erandid sellele on kehtestatud sama paragrahvi teises lauses ning puudutavad peaasjalikult raskeid kuritegusid. [Teadaolevalt](#) on Teie viidatud parteiliikmete karistatust kajastanud ajaleheartiklites kasutatud just kohtulahendite registris tehtud otsingute tulemusi.

Karistus on olemuselt ajutise iseloomuga õiguslik seisund, mis lõpeb karistuse kehtivuse kustumise või kustutamise. Karistuse kehtivusajal on isiku süütegu ühiskondlikult taunitav ja tema õigusi võib karistusest tingituna põhjendatud juhtudel seadusega mõnevõrra ulatuslikumalt piirata. Juhul, kui isik on naasnud õiguskuulekale teele, kaalub teatud ajahetkel õigus unustusele üles ka ühiskondliku hukkamõistu ning kaasneva häbimärgistamise. Karistuse kustumine kannab endas seega taasühiskonnastamise eesmärki (võimalust alustada n-õ puhtalt lehelt), mistõttu üldjuhul ei tohi isiku õigusi ja vabadusi varasema karistatuse tõttu piirata.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Küllli Taro
õiguskorra kaitse osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel

Erkki Sven Margna 693 8430
ErkkiSven.Margna@oiguskantsler.ee